

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt' roka --- 1 " --- "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

XI. Valné shromaždenie katolíkov Uhorska.

Slávnostné zasadnutie Katolíckej Ludovej
 Jednoty.

V pokračovaní veľkolepého zasadnutia Katolíckej Ludovej Jednoty rečnil:

Julius Sággy

professor university a krajinský vyslanec neodvislej strany. Rečník v prvom rade poukázal na to, nakoľko každý nepredpojatý kresťan a katolík tešiť sa musí tomu, že v slávnostnom shromaždení Katolíckej Ludovej Jednoty súčasťujú sa všetky i najvyššie triedy spoločnosti, bez rozdielu politického smeru. Vidí tu mužov rôznych politických stránok, všetkých ale spája viera v Ježiša Krista. Ku koncu vyzval prítomných ku mohútnemu sdrúžovaniu sa v Katolíckej Ludovej Jednote. (Hlučné schvalovanie.) Nasledujúci rečník bol:

Stefan Sipos

tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty. V reči jeho ostro vystúpil proti terajším svetovým náhľadom, o ktorých hovoria, že sú «moderné». Náhlady tieto sú ale docela pohanské, bo dľa nich nejestvuje Boh, nieta čnosti a mravnosti; dľa týchto náhľadov panuje jedine hmota a prívrženci ich jedínú čnosť spatujú len v sebeckve a v hriechu. Reč svoju zakončil slovami osvieteného pána arcibiskupa Csernocha, ktorý povedal: «Kde je rozšírená Katolícka Ludová Jednota, tam sa naplňujú i spovedelnice.

Slávnostné zasadnutie nasledujúcou rečou zakľúčil podpredseda Katolíckej Ludovej Jednoty a krajinský vyslanec kresťanskej Ludovej strany

Mikuláš Zboray

Na našej zástave — povedal — vypísané je, že sa nezaobráme s politikou, skutočne sa s ňou aj nezapodievame, bo čo v tomto slávnostnom shromaždení bolo spomenuté, to byly len ponosy na tú politiku, ktorú prevádzajú naši protivníci. Hovoria síce títo naši protivníci, že katolíkov nikto nenapáda. Že nás ale napádajú, to vie celý svet. (Tak je!) Tu sú cirkevno-politické zákony, tu je zákon o novom súdobnom poriadku, dľa ktorého pred súdom nepýtajú sa viac stránky, akého je náboženstva, tu je vystupovanie učiteľov stredných škôl, tu je universita budapešťianska, ktorú vydržiavajú za naše peniaze, vzdor toho ju ale nemôžeme dostať, v Debrecine ale už stavajú tretiu universitu na konfessionálnom základe, vieme že naše Kongregácie vykázali zo štátnych stredných škôl, predsa ale hovoria, že nás nenapádajú. To len slepý môže povedať. Každý ale môže byť presvedčený o tom, že my, ktorí zapodievame sa so záležitosťami Katolíckej Ludovej Jednoty, ďalej dáme tie ponosy, ktoré sme tu slyšali. (Éljen!) A tým mužom rôznych stránok čo povolani sú na politickom dejišti rozhodnúť o našom osude, povieme s dôrazom: potiaľto a nie ďalej! (Zdlhavé schvalovanie a potlesk.) Keď v parlamente každá vláda oproti menšine jednostajne to opakuje, že právom a na základe zásad väčšiny prevede to čo chce, podobne aj my katolíci ako väčšina obyvateľstva v Uhorsku,

so všetkým právom môžeme žiadať, aby naše pravdy uplatnené boli. (Hlučne schvalovanie a potlesk.) Protivníci naši nazdávali sa, že keď do kresla ministerstva kultu a výučby posadia muža statočného a všestranne obľúbeného, nebudeme mať smelosti verejne vystúpiť s našimi krivdami a zamlčíme naše ponosy. Zklamali sa ale, bo my aj proti nemu neohrožene vystúpime s našimi pravdami. Nemáme sa koho báť, bo dôverujeme v pomoci božskej. (Zdlhavé schvalovanie a hlučný potlesk.)

Po utíšení ovácií na všestrannú žiadosť nasledujúcu reč povedal predseda Katolíckej Ludovej Jednoty, skutočný vnútorný tajný radca krajinský vyslanec

Štefan Rakovszky.

Keď všestrannej žiadosti prítomných ochotne sodpovedám, v prvom rade ta sa vyslovujem, že medzi všetkými rečiami, ktoré tu odzneli najviacej, bo úplne súhlasím s rečou, ktorú povedal môj priateľ Mikuláš Zboray. Ja, ako je vôbec známo, neni som pokojnej prirodzenosti, nikdy ale nehľadám boje na poli konfessionálnom. Jestli však protivníci naši žiadajú si boje, ja budem posledný, ktorý im vyhne. (Zdlhavý hlučný potlesk.) Nech to nikto neverí, že by sme my neboli odhodlaní vystúpiť i proti takým osobnostiam, ktoré dakedy stály na poprednom mieste katolíckych záležitostí a včul, keď zaujmajú smerodajné vodcovské miesta, do pozadia radi by vtisnúť oprávnené naše požiadavky. My sme hotoví obrátiť sa aj proti týmto, ako to povedal môj priateľ Zboray, bo my nehľadíme na osobnosti, lež slúžime našej svätej veci. (Hlučné schvalovanie.) Keby sa aj proti nám obrátili s neočakávanou ostrosťou budeme proti nim bojovať ako proti našim nepriateľom. (Schvalovanie.) K obrane katolicizmu, pred troma rokmi prebudili sme ľud a prítomne sláva prináleží tomuto ľudu, že nie pozde, lež na čase prebudil sa z dlhého spánku. My i ďalej pokračovať budeme v tomto smere a preto prosím prítomných, aby stále a až do konca vydržali s nami. (Zdlhavé hlučné schvalovanie a potlesky.)

S tým aj slávnostné zasadnutie Katolíckej Ludovej Jednoty v najväčšom oduševnení a v príkladnom poriadku zakončilo sa pri odspievaní krajinskej hymny.

Popoludní o tretej hodine v Budíne vydržované bolo shromaždenie pre členov Katolíckej Ludovej Jednoty nemeckého jazyka a súčasťnili sa tu vo veľkom počte nemeckí jednotári z Budína, z Báčky, z Banátu, zo Spiša a z Handlovej.

Krem toho vydržávaly slávnostné zasadnutia Katolíckej spolky pre obranu maloletých vinníkov, Mariánskej kongregácie, Krajinská jednota uhorských kresťanských robotníčiek atď.

Večer katolícka mládež na počtu účastníkov kongressu sriadila s koncertom spojený večierok.

Druhý deň.

Pondelok 13. novembra.

V druhý deň XI. Valného Sromaždenia ráno o 8. hodine bola sv. omša v chráme vnútorného mesta a za tým vydržávaly porady a zasadnutia: Kongregácie hlavných škôl; členovia III. radu sv. Františka; spoločnosť sv. Aloisa; krajinské družstvo Katolíckych škôl; antialkoholická jednota; krajinské družstvo, liehových nápojov sdržujúcich sa duchovných; krajinský spolok sv. Cecílie; družstvo školských bratov; spolok učbárov náboženstva a katechéto a spolok katolíckych učbárov stredných škôl. Popoludní o 5. hodine vydržované bolo

II. verejné zasadnutie.

K druhému verejnemu zasadnutiu XI. Valného Shromaždenia Katolíkov Uhorska dostavili sa skoro všetci v hlavnom meste sdržujúci sa osvietení páni biskupi a prepočetné obecnstvo všetkých kruhov spoločnosti. Zasadnutie zahájil podpredseda Krajinského Družstva Katolíkov Uhorska, rytier Ludvik *Mattyasovszky*.

Hlavný správca Krajinského Družstva Katolíkov Zoltán *Hindy* za všestrannej pozornosti prečítal odpovede, ktoré na telegrafické pozdravy poslali: Jeho veličenstvo kráľ, svätý otec pápež Pius X., kardinál knieža primas Klaudius Vaszary a hlavný vodca katolíkov Uhorska, rytier zlatého runa, skutočný vnútorný tajný radca gróf Ferdinand Zichy.

Za tým prvú prednášku mal barón *Ghillány*. Vysvetľoval otázku spoločenského organizovania sa katolíkov. V svojej reči hovoril, že obecnstvo s nedôverou a s predpojatostou prijíma

spoločenské pohyby a organizácie, ktoré sa pod katolíckym heslom utvárajú a účinkujú. Prvotriednou povinnosťou je teda presvedčiť verejnú mienku o nežistnosti kresťansko-katolíckych organizácií.

Za ním székelyudvarhelyský dekan-farár gróf Ján *Mikes* držal prednášku o katolíckej autonomii. Žiadosť autonómie je oprávnená a predsa sa stretá s početnými ťažkosťami. V katolíckej autonomii vidia novotu, ktorej sa ale katolícka cirkev nemá naľakáť.

Nasledovný rečník bol gymnazialný profesor Franc *Szemlér*, ktorý prednášal o náboženskej škole a na túto otázku posvietil z každého ohľadu. Nezameškal ani postaviť sa proti nápadom namiereným proti náboženskej škole.

Po peknej reči Szemléra vstúpil na rečníšte gróf Albert *Apponyi*. Obecenstvo privítalo ho s dlhotrvanlivým eljenovaním. Gróf Apponyi potom prednášal o konfesionálnosti. Rozoberal obvinenia tých, ktorí pod titulom konfesionálnosti napádajú katolícku cirkev. Zatým vzletnými slovami dokázal nepodvratne, že skutočná náboženskosť pozostáva z lásky, ktorá nestrpí nič v sebe, čo vedie ku nenávideniu ľudí a spoločenské vrstvy robí nepriateľmi.

Obecenstvo grófa Alberta Apponyiho vrele oslavovalo za jeho vzletnú a duchaplnú reč, ktorou predmety II. verejného zasadnutia boli vyčerpané a účastníci tohoto skvelého zasadnutia rozišli sa v najúplnejšom poriadku.

Krem II. verejného zasadnutia XI. valného shromaždenia vutorok 14. novembra vydržiavaly porady a verejné zasadnutia:

Marianské kongregácie hlavných škôl. Tomuto shromaždeniu predsedal a zahájil ho rečou pápežský praelát, krajinský vyslanec Ján *Molnár*.

Za tým mali zasadnutie Kongregácie duchovných. Po tomto nasledovalo zasadnutie Vieru obrannej a charitatívnej sekcii. Tomuto zasadnutiu predsedal osvietený pán biskup rožňavský Ludvik *Balás* a dr. Štefan *Zsembery*. Zasadnutiu sekcii verejnej osvety zas predsedali: osvietený pán biskup rábsky L. Arpad *Várady* a profesor university dr. Viktor *Concha*. Konečne v zasadnutí III. odbornej sociálnej triedy predsedali: osvietený pán biskup čanádsky dr. Julius *Glattfelder* a dr. Ján *Zlinszky*

Tretí deň.

V utorok 14. novembra.

V tretí deň XI. valného shromaždenia katolíkov Uhorska v chráme vnútorného mesta o 9. hodine ráno slávnostné Te-Deum držal osv. pán biskup dr. Medard *Kohl*.

Od 9. hodiny nasledovali zakľúčené porady I., II. a III. odbornej sekcii valného shromaždenia. V tomže čase vydržiavalo valné shromaždenie i krajinské družstvo katolíckych tovaryšských spolkov. Toto shromaždenie veľavýznamnou rečou zahájil osvietený pán biskup košický dr. August *Fischer-Colbrie*.

Spolok katolíckych učiteľov vydržiaval valné shromaždenie, ktorému predsedal pápežský praelát krajinský vyslanec dr. Alexander *Giesswein* a popoludní o pol tretej hodine nasledovalo

Zatvorené zasadnutie valného shromaždenia.

Zatvorenému zasadnutiu predsedal gróf Georg *Mailáth*. Tomuto zasadnutiu predložené boli návrhy odborných sekcii, ktoré zatvorené zasadnutie bez zmeny prijalo a ku prijatiu odporúčalo III. verejnému zverejnenému zasadnutiu valného shromaždenia. — V kostole university vydržiavaný bol

Kongress eucharistický.

Kongress tento s vystavením prevelebnej sviatosti Oltárnej zahájil osvietený pán biskup sedmohradský gróf Gustáv Karol *Mailáth*. Prednášky držali: profesor university Ákos *Mihályfi*, špiritual ústredného semenišťa dr. Ladislav *Babura* a vacovský opát-kanonik dr. Georg *Galcsek*. Na kongresse súčasnilo sa vyše 300 duchovných. Popoludní o pol piatej hodine vydržiavané bolo

III. verejné zasadnutie.

Tretie zverejnené verejné zasadnutie XI. valného shromozdenia katolíkov Uhorska za prítomnosti osvietených pánov biskupov, početných hodnostárov svetských a cirkevných i mnoho ľudu, zahájil predseda valného shromaždenia gróf Georg *Mailáth*.

Po zahájení zasadnutia prečítaná bola telegrafická odpoveď dediča trónu na pozdravenie valného shromaždenia a prijaté boli všetky predostreté návrhy odborných sekcii.

Za tým nasledovali prednášky. Prvú prednášku mal krajinský vzslanec Alexander *Simonyi-Semadam* o sekularizácii. Vykázal zákonitý pôvod cirkevného majetku a pohyb za sekularizovanie označil za nezákonný a zo spoločenského ohľadu vyhlásil ho za nebezpečný.

P. Anton *Buttykay* predstavený kláštora budapešťanských Františkánov, pri všestrannom hlučnom súhlase a potlesku prítomných, rečnil o otázke tlače a obecnstvo vyzval, aby podporovalo mravnú a čestnú tlač.

Záverčnú reč v treťom verejnom zasadnutí XI. valného shromaždenia katolíkov Uhorska držal skutočný vnútorný tajný radca, osvietený pán arcibiskup kaločský, jeho excellencia

Dr. Ján Csernoch.

Hlboko poučnú reč svoju zakľučil slovami: «Kto slyšal prednášky našich rečníkov, mohol sa presvedčiť, že ako v predošlých valných shromaždeniach katolíckych, tak aj v tomto zaoberali sme sa so záležitosťami výlučne našej cirkvi a našich veriacich. Týchto zvlášte prebudiť chceme z ľahkomyselnej, hrišnej ich letargie. Veď všetky katolícke pohyby naše len pre nich sa prevádzajú a smerujú jedine na polepšenie ich stavu. Organizovanie naše tiež len pre nich sa stáva. Bár by to aj nahliadli a so vždy väčším oduševnením pokračovali v tomto organizovaní a sbieraní sil po všetkých miestach. Ani jeden bod života nenechajme bez obrany, zvlášte ale tábor viere svojej oddaných kresťanov, upevníme tam, kde vedú sa najrozhodnejšie zápasy: *v parlamente*. (Hlučné éljen.) S organizáciou, so združovaním sil ale spájajme aj tú vnútornú prácu, ktorou pozdvihneme našu vlastnú hodnotu, bo len ten kresťanský tábor predstavovať môže tak veľkú silu, že dosiahne víťazstva, v ktorom žije sila Krista Pána; len taký tábor môže stať sa tak mohútnou pevninou cirkvi Kristovej, *že nepremožu ju ani brány pekelné!*» (Zdlhavé éljen a všestranný potlesk.)

S tým zakončila sa činnosť XI. valného shromaždenia. Jeho excellencia osvietený pán arcibiskup kaločský prítomným udelil pápežské požehnanie, obecnstvo pomodlilo sa Anjel Pána, na čo predseda gróf Georg Mailáth zakľučil zasadnutie a obecnstvo rozišlo sa s oduševným uspokojením a s heslom: *Do videnia budúceho roku!*

Porážka mungov.

Čudne to vyzerá, keď silnejšie vojsko zbraň složí pred slabším. To je istá porážka. Takejto hanebnej porážky dožili sa i naši vládni mungovia. Ái o, malá opozícia porazila obromnú väčšinu Héderváryho, tak že vláda pokorne prijala tie podmienky, ktoré jej diktovali vodcovia opozície, lebo šípala, že by to s ňou zle vypadnúť mohlo. Haňba sem, haňba tam, radšej sa poddať, ako utvoriť v krajinskom dome také časy, ktoré by dejepisec iba krvou naznačil.

Teraz, keď panuje mier medzi stránkami a keď ony o krajinskom rozpočte pojednávajú, naskytne nám tá otázka, prečo sa Héderváry zafal pre vojenskú predlohu? Prečo dal príležitosť ku technickej obštrukcii? Prečo nedal snemu inú prácu, z ktorej mohla osoh mať krajina, lež naliehal na svoju zakúpenú stránku aby vojenské predlohy stoj čo stoj prehnala? Či pre snem nebolo súrnejšej práce? Či je krajina natolko bohatá a šťastná, že na seba vziať môže také ohromné farchy, ake jej Héderváry na krky chce zavesiť?

Hľa, v Rakúsku ešte ani reči nenie o vojenskej predlohe a naša vláda vďačiť sa chcela cisarským kruhom s hotovým zákonom vojenským, ktorý uhorská krajina nechce, nepotrebuje, ba ztracuje. V Rakúsku od toho času, čo u nás obštrukcia trvala, buchla vláda. Nová vláda ani si do programu nevzala vojenskú predlohu a štedrý Héderváry blizo pol roka sužuje ňou snem krajinský. Čo je to? Patriotizmus a či služobníctvo? To prvé istotne nie, lež služobníctvo a krutosť.

— Musím prehnáť vojenskú predlohu, čo by sa čo robilo v krajinskom dome — povedal Héderváry. — Zlomím obštrukciu nielen so sprísnením snemových pravidiel, lež keď bude treba, aj s darabontmi. Za predsedu snemu vymenujem Štefana Tiszu, itak sa driape za tým silou mocou a vojenská predloha príde pod strechu. Na to sú moji otrockí mungovia. Dal som im mandát poslanecký, nech hlasujú.

Tento plán mal graničiar Héderváry, len že sa prerátal. Domnieval sa, že sa opozícia nalaká jeho priprav, najmä Štefana Tiszu, ktorý už cvičil sa v tom, že ako on snem kommandovať bude.

Lenže opozícia chystala sa k boju. «Päť proti pästi, keď inšie nepomôže, to ale nebude, že by Héderváry prehnal vojenskú predlohu.» A vláda naľakala sa priprav opozície, veď predsa ona je zodpovedná za tie veci, ktoré by sa v krajinskom dome dialy. Vojenskú predlohu zpiatky ztiahnuť po tak dlhej obštrukcii, to sa nezdalo Hédervárymu. Pokladal to za poputpu, keby kapituloval. Hľadal teda spôsoby ku uzavretiu mieru. Vyjednal sa s opozíciou, ináč povedano zrieknul sa násilia, čo je rovné s porážkou. Opozícia prijala podmienky, ktoré takmer ona diktovala vláde.

Opozícia teda vyhrala boj na celej čiare. Sláva za to stránkam opozície, že zlomily krutosť Héderváryho a že znemožnily Štefana Tiszu. Beda uhorskej krajine, keby sa bol tento násilník vdrel do predsedníckeho kresla. V krajinskom dome byly by sa odhrávaly hrozné obavy. Veď Tisza podnecoval Héderváryho k násiliu. On sa mu núkal, že prežene vojenskú predlohu. Tisza vopred verboval svoju gárdu, aby mu pri ruke bola, keď snem dľa sprisnených pravidiel spravovať bude.

No, Héderváry lapil sa lepšieho rozumu. A to práve v dvanástej hodine, Uznal, že pokoj krajiny vzácnejší je nám všetkým, ako «železná ruka» Štefana Tiszu. Keby bol Héderváry hneď zprvu hľadel na následky jeho krutosti, mohol si usporiť tú haňbu, ktorá ho došla. Nemôže zatajiť, čo by aj chcel, že nezložil zbraň a že neutrpel porážku. Človek bárs je aj ministerpredsedom, radnej nech je ústupným keď to záujem krajiny vyžaduje, ako neumným krutosom.

Fatranský.

To i to

Veľkolepé bolo tohoročné Valné Shromaždenie Katolíkov Uhorska. Sladkým pocitom naplnilo ono srdce každého katolíka, ktorý čo len počul o tom, že katolíci Uhorska v tak ohromnom počte shromaždili sa v Budapešti. Čo ale cítil ten, ktorý prítomný bol na tom shromaždení? Či sa neradoval z úprimného srdca, že i on je katolíkom? Veru áno, je to radosť vidieť cirkevných a svetských hodnostárov, katolíkov rôznych stavov, bohatých a chudobných tak

pohromade, ako sme ich videli na budapešťianskom valnom shromaždení. Aká to sila! Aký to zväz! Kolko nadšenosti! Kolko praktických plánov! Ach keby sa to všetko splnilo, o čom sa katolíci radili! Keby prešiel do srdca katolíctva ten duch a tá pevná vôľa, ktorá javila sa v tomto shromaždení! Čo by bolo vtedy? Jak mocný by bol vtedy katolicizmus! Jak by sa rozvlnila bratská láska a cit sebpatričnosti v srdciach katolíkov!

No, výsledok aj takto je skvelý. Prebúdza sa lenivý katolicizmus zo spánku a dáva sa do práce. Tak, tak, len s chuťou! Fňukanie a bedákanie už nepostačia. Dost bolo toho. Včul treba pracovať. Budovať spoločný ovčinec pre všetkých katolíkov. Nesmieme sa deliť ani dľa stavov, ani dľa materčiny. Kristus iba jednu cirkev založil. Katolíci majú spoločné dogmy a články viery. Keď je to tak, keď za katolicizmus pracovať má každý katolík, prečo že na budapešťianskom valnom shromaždení nevideli sme národnárskych katolíkov? Prečo oni hovoria, že to bolo shromaždenie iba maďarských katolíkov? Prečo oni žiadajú osobitný národnársky sjazd?

Kto takto cíti a hovorí, ten môže byť učenec Massarykov, ale nie katolík. Dost smutné, že cirkev nemôže rátať na národnárskych katolíkov. No po budapešťianskej manifestácii môžeme povedať, že ich pokračovaním škodia len sebe samým.

★

Narodilo sa nové politické nemlúvňa asíce: národnársky klerikalizmus. Čo je to za netvôr? pýtate sa. Krstnými rodičmi toho nemlúvňatka boli tí páni duchovní, ktorí sa jednúc odtrhli od kresťanskej ľudovej strany a s luteránmi, s pokrokármi a so socialdemokratmi utvorili stranu národnársku, ktorá všeliká bola, len kresťanská nie. A aby sa strana táto utvorila, aby sa i katolícki Slováci v dva tábory podelili, potrebné bolo rozbiť kresťanskú ľudovú stranu. Pri tejto práci najčinnivejší boli kňazia ducha národnárskeho. Ich plán zčiasťky sa aj podaril. Radosť mali z toho luteráni a pokrokári. Časom však zkusili bývalí naši druhovia, že veru na strane národnárskej zmohol sa duch slobodnomurársky, že je tam veľa bohaprázdných pokrokárov,

ktorí napádajú cirkev a jej učenie. Na to tí pánkovia precitli trochu a povedali si: «My nemôžeme ostať ďalej na tejto stránke, veď predsa sme katolícki kňazia. Čo by rieklí na to naši veriaci, keby i oni zbadali, že luteráni a Massarykovi pokrokári, vlastne prečo utvorili stranu národnarsku? Zanechajme tú stranu, kým škandál nenie a založme novú stránku.» Túto stránku, ktorá sa ešte len rodí, socialdemokrati a národnarskí pokrokári pomenovali stránkou klerikálnou. Je ona tým nemluvňatom, o ktorom sme sa vyššie zmienili.

Teda nová stránka. Kto bude jej vodcom? Kto bude na nej? Aký má ona program? To je posiaľ tajnosťou. My sme tej mienky, že národnarska strana klerikálna je zbytočná. Pánovia, ktorí stránku tú zakladajú, tak veľmi sú kompromitovaní pred Slovámi, že ani jeden katolík k nim nepôjde. Kto raz pakoval s pokrokármi, kto sa dal skrze liberálov podplatiť, kto šiel proti katolíkovi kortešovať, len aby si svoj mandát zabezpečil, kto nepočetnekrát dokázal, že jemu je národnarstvo prednejšie než katolicizmus, ten nech neráta na Slovákov. Takýto pánik nech odstúpi od politiky a nech činí pokánie za veľké jeho hriechy.

*

Národnostné protivy v susednom Rakúsku natoľko sú zostrené, že tam ľudia revolvermi, korbáčmi a palicami dávajú výrazu svojej vzájomnej nenávisti. Každá národnosť chce byť samostatná. Každá sa uchádza o nadpráva. Najmä Česi a Nemci stoja v stálom boji. Pri nich ani Slováci, ani Taliani nezapomenú na svoje požiadavky. Každá rakúska národnosť chce sa uplatniť i v politike, preto sú tie škandály, bitky a zvady v rakúskom reichsráte. A spor ten tak ďaleko siaha, že v nepretrzenom boji stojace národnosti nešetria už ani panovnícku rodinu. Aj nedávno bola vo Viedni demonštrácia proti českým školám, pri ktorej príležitosťou rozhnevani Nemci abcugovali Habsburgov a volali «sláva» nemeckému cisarovi a spievali nemeckú hymnu «Wacht am Rhein», čo je rovné s velezradou.

U nás pre takýto uličný objav bola by hromada politických pravot. Dost ľahko aj krv by bola tiekla, lebo naši žandári hotoví sú pre

bárs čo strieľať do ľudí. Boli by sa pohli aj naši kráľovskí fiškusi, bo ich povinnosťou je bdieť nad tým, aby kráľa nikto neurazil. U nás prísne dohliadajú na ľudové shromaždenia a na ich rečníkov. U nás teda obmedzená je sloboda shromažďovania a spoločovania sa. Zavisí ona od dobrej vôle notára alebo slúžneho. Keď sa tým pánikom páči, povolia shromaždenie, keď nie, zabránia ho. Keď rečník také volačo povie, čo sa na shromaždení prítomnému pisárikovi alebo notárkovi nelúbi, vydá rozkaz žandárom, aby shromaždenie rozohnali. Rečníka však udá u súdu ako buriča a hotová je politická pravota. U nás takýto pochop majú o slobode shromažďovania sa. Ináč je to v Rakúsku. Tam, keď aj proti cisarovi demonštrujú, policajti nepoužijú zbrane a ani kráľovský fiškus neprocesuje «politických vinníkov», iba vtedy, keď ozaj búrili. Kedy u nás bude takáto sloboda? Kedy zaniknú nadpráva úradných medzítok?

Neskoro to bude...

Ondrej Hadký.

Z trenčanskej.

Veľmi sa tomu tešíme, že Jednota Katolíckeho Ľudu má už blízko tristokrátisíc členov. To je veru radostný objav, že katolíctvo Uhorska pochopilo významnosť spoločovania sa. V jednote je sila. Zkusujeme to, že nepriatelia katolíctva všetky svoje sily k tomu upotrebia, aby nás katolíkov pokorili, prevládali, ba vykorienili a cirkevných majetkov pozbavili mohli.

Vieme dobre, aké pomery panujú vo Francúzsku. Ten istý boj, proti katolíctvu vedú i portugalskí socialdemokrati a s nimi sdrúžení slobodní murári. Aj v Portugalsku nastaly pre cirkev tie isté smutné časy, ako i vo Francúzsku. A boj bezbožných slobodných murárov už aj v Španielsku a v Taliansku zúri proti cirkve. V radoch našich nepriateľov všade vidíme socialdemokratov, židov, anarchistov. Tito v najväčšej svornosti pracujú proti nám katolíkom. Nielen v tých zpomenuťých krajinách, lež aj u nás v Uhorsku. Bárs tu neide to tak divoko ako tam, ale blízko sa čas, keď aj tu vypukne boj proti nám. Predznaky toho boja už od dávna spatrujeme. Aknáhle bude k tomu príležitosť, začne sa práca aj u nás.

Preto je nútno chystať sa ku tomu boju.

Každý katolík musí byť na stráži. Tu nepríde do povahy rod a reč. Neslobodno hľadať na to, či si pán alebo jednoduchý občan, Maďar a či Slovák. Iba na náboženstvo treba hľadať. Katolíci sme. Synovia a dcéry jednej matky. Máme spoločného Krista. Ten nás má viazať jedného ku druhému. A spolupatričnosti tejto najdôraznejšie vtedy dáme výrazu, keď vstúpime do Jednoty Katolíckeho Ľudu. Bez meškania a bez rozdielu urobme to všetci koľko nás je. Tam sú naši cirkevní predstavení, poďme za nimi. Keď nás bude aspoň päťsto, koľko nás je dnes, ver' že si obránime naše záujmy katolíckeho. Pomáhaj nám Boh!

Jednotár.

Kresťansko-katolícka matka.

III.

Pri všetkom možnom vývine ducha, chyboval by človeku takrečeno najkrajší kvet podstaty jeho, chýbalo by mu hýbadlo všetkého jeho účinkovania a konania, keďby srdce jeho ostalo chladným a nerozvlnilo by sa *láskou*. Lásku ale len láska plodí, ztadiaľ pochodí to, že mnohí vyššieho stavu ľudí, pretože zväčša vyriastli pod dozorom najatých ľudí, nemajú lásky a často v iných, podľa ich ponímania nižšie stojacich ľuďoch, vidia len čriedu otrockých hord, lebo iskra nebeskej lásky z milujúceho materinského srdca nevedela preísť do ich duše.

A hľa, zase prichádzame k tej pravde, že kresťansko-katolícka matka nemôže a nesmie dieťa svoje sveriť osobám, ktoré nikdy a nikdy jej lásku nenahradia. S nekonečnou vďakou k Bohu sozná, že si dieťa svoje u brány života jeho neztratila a to je pre ňu pokynutím a upomenutím od hora, aby cele svojmu dieťaťu žila a srdce jeho zavčasu obživovala láskou. Ona je láskyplnou ošetrovatelkou jeho, z jej oka žiari prebúdžajúcemu sa nemlúvniatku iskra nebeskej lásky, ona sprevádza láskavo hry jeho; jej láskavá ruka ztiera mu prvú jeho slzu.

A jej nežná láska neminie sa ani blahodarného účinku. Láskou pestované dieťa zahorí zaiste navzájom láskou a keď sa raz božská iskra lásky v útlo srdci dieťaťa rozžala, vtedy nevystane ani onen blahodarný plameň, ktorý život rozohrieva a ktorý žiadne nehody nebudú

viac vstave udusiť. Ponevác Panna Maria Spasiteľa milovala celou dušou, bolo i jeho srdce plné lásky až do smrti a lásku svoju ku matke vyslovil ešte i na kríži, keď k Jánovi riekol: «ej, hľa matka tvoja!» Lásku k ľudskému pokoleniu bola i posledným vzdychom jeho láskyplného srdca, keď sa k Bohu za nepriateľov svojich modlil.

Kresťansko-katolícka matka žije svojmu dieťaťu konečne preto, lebo si nič vrúcnejšie nežiada než to, aby blaho svojho dieťaťa všemožne napomohla. Keď ale proti najmocnejšiemu, v jej materinskom srdci mohútne sa ozývajúcu hlasu prírody spraví sa hluchou, len preto, že tento hlas ohlušujú snád zvuky pohodlia a rozkoše, keď zabudne na svoje dieťa, akonáhle jej zábavy a kratochvíle kynú a ju do hlučných kruhov lákajú: pýtame sa, môže-li očakávať, že tí, na ktorých svoje dieťa sverila, viac budú dbať na hlas svedomia a povinnosti, nežli ona sama? Opravdová matka tomu nijako viery nedá a pretože to dobre cíti, že jej lásku a bedlivosť nikto nahradit nemôže, preto žije výlučne sama dieťaťu svojmu. A keď sa aj stane, že okolo stami donútená, na kratučký čas dieťa svoje zanechať musí, ani z ďaleka ju netešia ani tie najhlučnejšie zábavy v tej miere, ako ju poteší to okamženie, keď sa zase k svojmu dieťaťu prinavrátia a ho znovu k materinskému srdcu svojmu privinuť môže.

Tak hľa žije kresťansko-katolícka matka svojmu dieťaťu. No ona nielen *žije dieťaťu* svojmu, ona chce a má žiť i **v ňom**. Teší to zaiste rodičov, keď sa im dieťa už zovnútorne podobá. Medzitým takáto telesná podobnosť je zriedkavá, náhodná a ju docielit nenie v moci našej, no tým častejšie objavuje sa medzi rodičmi a deťmi podobnosť duševná. Často bývajú tie isté vlohy, náhlady, náklonnosti údelom celých familií. A táto podobnosť duševná mohútne napomáhaná býva výchovou; a pretože touže výchovou tie isté chyby alebo cnosti do duše dieťaťa vstúpované bývajú, možno tvrdiť, že v istom ohľade, rodičia v deťoch svojich žijú, poľahky umierajú i vtedy, keď už dávno zostúpili z dejišťa života. Je to aspoň vec istá, že ľahkomyselnosť, smyselnosť, skúposť alebo márnosť, pýcha alebo panovitosť, závisť, nenávisť a tým podobné škvrny duše nevyriastly nena-

dále, ako huby v srdci človeka, lež korene ich siahajú obyčajne do najútlejšej doby života detského a celá kľatba, akú hriech za sebou ťahá, padá zpiatky na tú pôdu, na ktorej vyriastla, totiž na srdce matkyno, z ktorého semeno zla do srdca dieťaťa padlo.

Toto náležite nech uváži kresťansko-katolícka matka a aby nemrela, lež žila a účinkovala v deťoch svojich, bude sa vynasnažovať aby najprv samu seba kresťansko-katolícky vychovávať vedela. Pána Krista sama matka viedla do chrámu Pána. Zbožná myseľ a živá viera zdobiť bude len to dieťa, ktorého matka neztratila sa v rozkošiach sveta tohoto, lež v radosť a žalosti vidí len vždy Toho, «od ktorého všetko dobré pochádza». Všetko jej napomínanie k nábožnosti ostane teda bez užitku, jestli myseľ a život jej nebude posvätený živou vierou

St. N. V

POLITICKE CHYRY.

Čo nového v politike?

V politike Uhorska prítomne panuje tak veľké ticho, že vyslancovia liberálnej národnej práce ani za hodné nedržia v potrebnom počte navštevovať snemové zasadnutia. Ich ľahostajnosť alebo hriechna nedbanlivosť už tak ďaleko išla, že Návay predseda snemovne za potrebné držal vyzvať zvlášte vyslancov liberálnej národnej práce, aby svedomite plnili svoju povinnosť a navštivovali snemové zasadnutia. Keď krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany nikdy nechýbajú v snemových zasadnutiach, prečo tam len v malom počte vídať mungovcov? A veru, jestli dakedy, prítomne by bolo na čase, aby každý krajinský vyslanec za svätú povinnosť si pokladal svedomite chodiť do snemovne. Ved teraz pojednáva sa krajinský rozpočet na rok 1912., reč je o millionoch a millionoch. Na zubožený ľud idú uvalovať nové a nové farchy. Čudno to vyzerá, že vyslancovia liberálnej národnej strany, práve za takejto veľavážnej príležitosti odbchádzajú snemovňu ako zlí žiaci školu. S akým svedomím predstavia sa pred svojich voličov? Alebo snáď nemajú už žiadneho svedomia? Túto národnú prácu mungovských vyslancov nech si dobre zapamätajú

kresťanskí voličia a pri voľbách nech hlasujú vždy len na kandidátov kresťanskej ľudovej strany.

Nový podpredseda snemovne.

Podpredseda snemovne Franc *Kabos* zložil podpredsedníctvo. Voľaako sa mu nepáčila tá mungovská národná práca. Tiszova gárda mala zas nádej, že sa jej podarí voľakoho zo svojich pichnúť do podpredsedníctva. Liboráli opravde majú hody, že pre ich ľudí jednostajne dostáva sa daaky košťal. Za nového podpredsedu mungovskou väčšinou vyvolený má byť Béla Jankovich. S tým je aj všetko v poriadku; pre mungovcov áno, nie ale pre krajinu!

K obecným voľbám.

Onedlho prevedú sa obecné voľby. Obce budú si voliť svojich správcov, zástupcov, do ktorých rúk položia spravovanie obce, budú si voliť svojick predstavených V tomto záležití hlavné autonómne právo obcí, ktoré voľbou rozhodnú nad vlastným osudom. Lebo veľmi vážne je, že koho postavia na čelo správy obce. Obecné predstavenstvo môže v prospech obce veľmi mnoho dobrého vykonať, jestli je povedomé svojej veľkej úlohy a jestli má vôľu a schopnosť ku práci. Každá obec má také záujmy, ktorých uskutočnenie hmotný a mravný blahobyt obce pozdvihnúť môže. Má také ciele ktorých uskutočnenie vývin obce zabezpečí. Od predstavenstva oce závisí, že nakoľko je vstave v prospech obce účinkovať. Ako pri každej voľbe, tak aj pri voľbách obecných liberáli zas budú pokúšať ľud. Seba-povedomý a kresťanského presvedčenia občan ale dobre si obzre každého, koho mu odporúčajú liberáli. Kresťanskí občania! Neverte židom a liberálom, lež do obecného zastupiteľstva a predstavenstva voľte si len neohrozených ľudákov!

Zo snemovne.

V snemovni krajinských vyslancov pojednávajú štátny rozpočet na rok 1912. a vo všeobecnosti ho už prijali. Stanovisko kresťanskej ľudovej strany označil krajinský vyslanec Alexander *Simonyi-Semadam*. V zasadnutí 15. novembra krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej stany Karol *Huszár* ministra honvédstva interpeloval pre ukrátnosti, aké pri vojsku páchajú s mužstvom.

Z CUDZOZEMSKA.

Taliansko turecká vojna. Taliani posiaľ nemohli žiadnych úspechov dosiahnuť na suchej zemi pred Tripolisom a preto zamýšľajú Turecko napadnúť válečnými loďami na aegejskom mori. Turci porobili všetky poriadky, aby ostrovy Archipelagosa obránili proti nápadu Talianov.



Odchod na morských lodiach došlých, pred epidemičným lekárom.

Tak na ostrove Chios všetky ženy a deti zaviezli do vnútra ostrova. Čaty rozložili po celom ostrove a posádky jednotlivých obcí rozmnožili povolaním rezervistov. Obchod úplne

hľvie. Grécki obyvatelia ostrovov Archipelagusa utekajú a uzavreli, že za každú svoju škodu zodpovednosť uvalia na Turkov. Diplomacia teraz znova usilovne pracuje v záujme pokoja. Moc-

nosti údajne odporúčajú Turecku, aby rozdelilo Tripolis. Cyrenaika nech zostane v majetku Turkov, vlastný Tripolis ale nech prepustí Taliansku. Vojevske prípravy Turecka však poukazujú na to, že Turecko nepopustí. Jednatel tureckého veľvyslanectva viedeňského, beg Muktar pred zpravodajcom «N. Fr. Presse» sa takto osvedčil:

— Ja nič neviem o blízkom uzavretí pokoja. Teraz, keď Turci dokázali v Tripolisi svoju životaschopnosť, ani najmenej není aktuálne hovoriť o blízkom pokoji. Ešte aj keby bola pravda, že Taliansko chce bojište z Tripolisa preniesť na Aegejské more, ani tejto akcie by sme sa nezlakli a ani trochu by sme sa nestarali o to, keby sa Taliansku skutočne podarilo jeden ostrov na Aegejskom mori oblahnúť.

Na bojišti je nateraz ticho. Ponevác Turci neútočia, ani Taliani sa nehýbu. Z rozličných miest Talianska poslali do Tripolisu novšie čaty. Talianska strana vojny je veľmi netrepezlivá pre nečinnosť kontinentálneho vojska a flotty a očakáva, že vojaci aspoň pri oáze pred Tripolisom vyvinú väčšiu činnosť.



BESEDNICA.

Dvaja bratia Sivoňovci.

Odmenou vyznačená rozprávka.

Napísal: Ondrej Kriston.

Poučné čítanie.

O niekoľko dní zase sa len dostaví Janko Sivoň do fary.

— Zle je, pán farár.

— No, čo že je?

— Nuž to, že keď niektorý jazyčný socialista veľmi dokazuje dôležitosť ich vecí, ja veru neviem veľmi zastávať pravdu. To viem dobre, že to nemôže byť čo oni chcú. Ale predsa nevládzem tak jazykom, že by som dokázal ich falošnosť. Viem veľmi dobre, že ehodia po hriechnej ceste. lež taký jednoduchý človek-roľník, ako ja, nie je ani kňaz, ani ablegát, aby vedel rečníť. To by bolo dobre, keby bolo spísané do nejakej malej knižky, čo v tejto veci vedieť treba.

— Ovšem, ovšem. Tú knižku by si mal pri ruke, a potom čo hneď aj šesťkrát prečítal, čo by sa práve muselo dokazovať.

— No pravda. Poolejoval by som si s ňou kolieska v hlave.

— Dám ti takúto knižočku. Janku môj — preriekol staručký farár.

A vyhľadal hneď na polici medzi knižkami malý sošit. Mal peknú zelenkavú obálku.

Janko gazda poďakoval sa pekne, otvoril na prvej strane a čítal na hlas:

Čo sľubuje a čo dáva socialdemokracia? Poslovenčil Eduard Spišiak.

— Ejhla, ale ste uhádol, pán farár! To mi treba, že čo sľubuje a potom čo dá? Vidím, tridsať halierov stojí knižočka, nuž ich aj zaplatím.

— Nepotrebuješ platiť, Janko môj, je to dodatok na cenu jačmeňa, Však si ju zase objednáš z Pešte. Na Kečkemétskej ulici, pod číslom 2. má Spolok Svätého Štefana knihkupectvo; dostanem ja odtiaľ, kolko-koľvek chcem.

Janko ďakoval za milý darček. Doma potom v nedeľný čas popoludní prečítaval z knižky po kúsok. Niekedy i večer ju vzal, aby i domácim prečítal z nej čo sa mu obzvláste zapáčilo. A žene len sa tak zardovalo srdce, že Janko vytriezvel z úzkostlivého trápenia minulých dní. Všetko prišlo do starej kolaje. Každý s chuťou pracoval v dome. Pokojnosť a svornosť bývala zase pod strechou Janka Sivoňa.

Raz prišiel Janko Sivoň z poľa. Jako sa blížil k dedine, stretnul sa so staručkým farárom, ktorý práve odbavoval pohrãb a teraz z cintera kráčal domov.

— No, pán farár, knižočku som prečítal a to nie raz, ani dva; už ju viem skoro nazpamät.

— Bola toho hodná?

— Mal by ju prečítať každý človek, ktorému lož socialistov, čo len na okamih pomútila hlavu.

Veľmi dobrý, uspokojujúci pocit opanoval Janka Sivoňa, keď sa presvedčil o falošnosti všetkého toho, čo socialisti tak veľmi rozhlasujú.

Len jedna myšlienka krútila sa mu ešte neprestajne v hlave, ako mucha okolo lampy. To ho ešte znepokojovalo. Keď sa rozlúčil minule s Malinským, tento prišiel ešte nazpät na jedno slovo, a povedal Jankovi Sivoňovi veľmi vážne:

— Nedohadujme sa o tom, kto má pravdu. S dohadovaním nedôjdeme pravdy; lež zkusenosť ju dokáže. Snáď zkusujeme teraz, že polozenie na svete je asnaď výborné?

— No, to by som už práve nemohol povedať — odvetil Janko.

— No vidíte, že je nie až do spodku smotana — vstúpil mu do reči Malinský — nuž dočkajme priateľa Janko, čo nastane vtedy, keď budú mať socialisti vládu v rukách. Tu sa potom ukáže pravda. Vtedy svitne opravdové svetlo.

S týmito slovami odišiel Malinský.

Sivoňovi ozaj zabila klin do hlavy táto myšlienka. Hútal na nej, až konečne i s touto boľačkou isiel do tej apoteky, kde sa i z ostatných chorob vyliečil.

Zašiel do fary.

— Lámem si ešte na tom hlavu, pán farár, čo by ozaj bolo zo sveta, keby sa predsa všetko tak stalo, jako to socialisti chcú?

— I to sa môžeš dozvedeť, synku, ak ti nebude ťažko na chvíľočku ma počuť, Mám ešte jednu knižočku ktorá práve o tom pojednáva.

— Ej, ale by som sa poďakoval, keby som ju mohol dostať!

— To ti verím, Janko. Lež tú knižočku mám len v nemeckej reči. Do slovenčiny ju posiaľ nepreložili, čo je veľká škoda.

— Veru škoda, pán farár — odvetil Janko a poškrabal sa za uchom.

Staručký kňaz vyhladal v knižnici malý sošit so šedou obálkou.

— No hľa, to je ona, Janko. Má názov: «Po víťazstve socializmu. Napísal Eugen Richter». Tento Eugen Richter je vyslancom na sneme nemeckej ríše. Je Nemeec, teda po nemecky napísal knižku, ktorú tak rozuhytali, že ju 25-ráz bolo treba znova vytlačiť (od tých čias i viackrát).

— Musela to byť predsa len dobrá a zaujímavá knižka, keď ju tak rozchytali, jako vrany — prehovoril Janko.

— Poučná veru — prisvedčil farár. — Je písaná nie práve pre pospolilý ľud, ale skorej pre učenejších. Lež takému rozumnému človekovi, jako si ty, Janko môj, smelo by som ju mohol dať do ruky. Rozumel by si jej. Hovorím, škoda, že ju v slovenskej reči nedostať. Všetkým i tomu odpomôžeme. Čo by ťa najviac zaujímalo, rozpoviem ti na krátko.

— I tak bude dobre; vďačne vás budem počúvať, povedal naradovaný Janko Sivoň.

(Pokračovanie nasleduje.)



CHYRNIK.

† Dr. Ján Vályi, skutočný vnútorný tajný radca, grécko-katolícky osvietený pán biskup prešovský neočakávané usnul v Pánu 19. novembra. Vdovy a siroty v zosnulom oplakávajú milostivého otca, ktorý zvlášte cez veľké sviatky riadne a láskave staral sa o nich. Na srdci ležala mu nadovšetko výchova jeho ľudu. Toho znakom je, že na vlastné trovy v Prešove po-

stavil včul už prekvitajúcu učiteľskú pripravoveň a veľkolepý ústav cieľom výchovy dievčienec. O stave každej školy mal osobnú známosť, preto v jeho biskupstve nebolo možno daktorú školu soštatniť. Behom 28. rokov, počas blahonosného úradovania jeho, na území prešovského biskupstva ani jedna škola nebola soštatnená. Ešte na 23. novembra duchovenstvo svojho biskupstva cieľom zavedenia Katolíckej Ludovej Jednoty do Prešova povolal ku porade, ktorej sám osobne zamýšľal predsedáť a práve v ten deň uložili ho k večnému odpočinku. S. V. N. M. S

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie účasť bral na XI. valnom shromazdení katolíkov Uhorska, predsedal a prednášky držal vo valnom shromazdení katolíckeho patronážu a v shromazdení krajinského družstva katolíckych tovaryšov. — Vo Valnom shromazdení, z tunajších vítečníkov držali prednášky: dr. Melchior Takács, praelát praemonštratenských kňazov, dr. Engelbert Mázy benediktín, hlavný direktor gymnazialných škôl okresu košického a dr. Ferdinand Bernolák professor košickej akademie. — Mater Jozefa, rod. Cecilia Domschütz, mníška kláštora tunajších Uršuliniek, cez 32 rokov učiteľka žiačok, cez 15 rokov predstavená internátu a cez 6 rokov predstavená kláštora Uršuliniek minulý týždeň usnula v Pánu v 81. roku života svojho. Tunajšie patronážske spoiky 13. novembra vydržovali shromazdenie, v ktorom ustanovili poriadok prednášok cez zimný čas sriadit sa majúcich. — Tieže patronážske spolky od 15. novembra zariadily kanceláriu, v ktorej potrebné informácie dostať môžu tak robotníci, ako aj zamestnavatelia. — Štyria členovia tunajšieho katolíckeho tovaryšského spolka za správne strielanie do cieľa vyznačení sú midennou medailou. — Tunajší kruh Kazincezyho 9. novembra zariadil literálny večierok, na ktorom dral prednášku Kornél Ábrányi z Budapšte a početné obecenstvo pekným spevom obveselovala jeho manželka.

Z biskupstva spišského. Rabčanský dekan-farár Jozef Murdzsák ešte nešiel na odpočinok a tak ani Ondrej Marhevka, farár vyšnoslavkovský nedostal sa do Rabče, lež do obce Rabčica, ktorej duchovný Miklušica odobral sa na odpočinok. — V celom spišskom biskupstvo v tlačovú nedeľu k podpore katolíckej tlače sobieralo sa 1309 korún 33 hal.

Chýry zo Šariša. Prešov: Na XI. valnom shromazdení zo stolice šarišskej v nápadne veľkom počte súčasťnili sa tak svetskí ako aj duchovní. V prvom rade barón Imrich Ghillány držal prednášku o potrebnosti organizácie katolíkov a prítomní boli: dr. Jozef Szinei-Merse, Elemér Péchy, dr. Štefan Magyar, dr. Achil Baán, Alfred Ardó, Pavel Willinger lekárnik prešovský atď. Z duchovných boli prítomní: Adalbert Zaborovszky prapošť-farár Prešov, Anton Kleinovszky,

titulárny kanonik farár Nagysáros, Jozef Fogaraši vice-dekan a farár Magyarraszlovicza, Jozef Vaskó vicedekan farár Zboró, Valent Bélaffi vicedekan farár Kapi, Ondrej Fenyvesházi Alsószalók, Ján Gregu Krivány, Jozef Kanyera Rabócz, Ján Kurimszky Szinye, Lukáč Milyon Szinyelipócz, Jozef Reiner Tarca, Ján Dobránszky Široká, Ján Frimmer Sztankahermány, Ludvik Hedry Fries a ešte iní farári a kapláni, ktorí veľmi pekne zastupovali šárišskú stolicu. — Ludvik Roó prešovský katolícky učiteľ z príležitosti XI. valného shromaždenia v zasadnutí katolíckych učiteľov držal peknú prednášku. Spolok katolíckych učiteľov stoličných v katolíckom kruhu Rákócziho 20. novembra vydržoval riadne valné shromaždenie, na ktorom mal prednášku Anton Mikita farár z Terne.

Chýry zo Spiša. Mesto Kézmarok dľa najnovšieho štatistického výkazu má teraz už 6400 obyvateľov. — Poprádsky r. k. kostol, ktorý asi pred 650 rokami bol vystavený, majú zväčšiť. — Velkosulínsky gr. k. učiteľ Michal Vaszilykó vyvolený je za učiteľa do zemplinskej obci Garany. — V Repisku vyvolili za učiteľa Štefana Kotsisa. — Na novovessko-hrušovskej ceste cestovný palír Matuš Karolin tak silne uderil s motykou po hlave Vojtecha Hrobák, kočiša Máriássyho z Hrušova, že mu kosť zlomil. Nešťastný kočiš zápasí teraz so smrťou. — V Teplici 30. novembra predpoludním Ján Timko a jeho spoločníci predajú 2282 kubičných metrov obnášajúceho 14318 kusov stojaceho smrekového a jedlového dreva, ktoré je na 11067 korún šacované. — V Starej Lubovni dobytčie jarmoky sú už otvorené. — V Starej Vsi po zátvore prvý lichvaci jarmok bol 14. novembra, veľký jarmok bude 5. decembra. — V Podhradskom lese následkom podpálenia 7. novembra večer zhorel jeden hájnický dom, v ktorom býval mestský lesný hájnik Jakub Csuj. Ubohému hájnikovi okrem statku všetko zhorelo. Podpálila ho jeho služka 14-ročná Anna Szocsovsky asíce jako povedala preto, že jej gazda na ňu často kričal. — V Olnave pri lámání skál s dynamitom tieto dni veľmi nebezpečne bol ranený robotník Anton Jelics; opatrujú ho v levočskej nemocnici. — Tiež pri Olnave stalo sa, že devät volov, ktoré jeden Lipták na vlachskom jarmoku kúpil, vyskočilo zo železničného vozňa. Jeden zaraz na meste zdochnul a ostatní utiekly, troch až v Hrušove chytili. V Harikovečách 15-ročný chlapec Ondreja Hrušovszkiho, náhodou do prs strelil 15 ročnému chlapcovi Jozefa Bodnára. Raneného chlapca odviezli do levočskej nemocnice. Rodičia, dajte pozor, aby sa flinta nedostala do rúk dietok. — V Kubachoch Jozef Gavlják a Michal Iván v opilom stave napadli Jozefa Grenyu a ho hodne popíchali, odviezli ho do levočskej nemocnice. Nešťastná pijatika veru ešte k nič dobrému nevedla! — V Kajomke za gr. k. učiteľa vyvolili Ladosinszkyho, učiteľa z Jarembiny; osturnánszky učiteľ Alexander Dudinszky dostal o jeden hlas menej. — Pri Kotterbachu našli v lese mrtvolu jednej poráčskej ženy. Vyšetovanie je zavedené. — Do Lešnice a Folvarku doteraz, trebárs

súbeh bol už vypísaný na uprázdnenú učiteľskú stanicu, posiaľ nikto sa nehlásil. — V Haligovečách na budúci rok stavať majú novú múrovanú školu, terajšia je len drevená. Na ten cieľ sa má urbársky les predať. — V novoveskom kat. kruhu cez zimu každú druhú nedeľu večer vydržované budú prednášky. Tak by to malo byť v každom kat. kruhu! — V Slatvine Ondrej Stoffkó r. k. učiteľ vo Vojkovečách zasnubil sa s Ilonkou Babik. — Batizovský farár Eugen Schürger vyvolený je za podpredsedu krajinského spolku antialkoholických kňazov, ktorý spolok utvorený bol 13. novembra z príležitosti kat. valného shromaždenia.

Chýry z Trenčianskej. V Bohuniciach 32-ročná Dorota Mičko 6. novembra spadla z hrady stodoly na vidly a nebezpečne sa poranila. — V Nemšovej 11 ročný chlapec Michal Bobot tak nešťastne skočil z voza, na ktorom viezli repu, že sa mu pravá noha dostala pod kolesa a zlomila sa mu. — V Soblahove 9-ročný Michal Mrázik pásol kravy na poli, kam išli s ním aj niekoľkí jeho kamaráti. Jedon z chlapcov našiel 7 vojenských patrónov a hodil ich do ohňa, ktorý si chlapci nakládli. Jedon patrón vybušil a nebezpečne ranil malého Mrázika na hrdle.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Jágerský arcibiskupský sekretár Ondrej Kriston na podporu kat. tlače dal znovu 100 korún, doteraz už 600 korún. — Munkáčsky gr. kat. biskup dr. Julius Firczák Pázmánskemu spisovateľskému spolku veľkodušne poslal 400 korún. — Koloman Mattyašovszky dekan-farár obce Tiszanána na obnovenie tamjšej katolíckej školy dal 100 korún. — Knieža-primas kardinál Klaudius Vaszary z príležitosti 80 výročitého dňa svojich narodenín ostrihomským chudobným dal 5000 korún.

Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh usporiada dňa 25. novembra (v sobotu) v miestnostiach u p. Poóša (VIII. Vig ul. č. 18.) Tanečnú Zábavu spojenú so svetovou poštou. Začiatok presne o 8. hodine večer. Vstupné: v predpredaji 1 kor., pri pokladnici 1.20 hal. Vstupenky sú k dostaniu v miestnosti Kruhu (Práter ul. č. 6.) u gazdu Kruhu p. Jána Krajčoi, ako aj u pp. výborníkov. Prosíme všetkých bratov a sestry slovenské aby v čim väčšom počte prišli na túto zábavu, aby sme sa tam poznali ako bratia Slováci, čo nám zaiste bude slúžiť na rozveselenie ducha. Správa Kruhu.

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá-liž je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požíčky? Otázka táto bude napozatým zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele jedon taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad toto ešte aj nie je sprostredkujúci, ale požíčky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požíčku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Kresťania kupujte len u kresťanov!



DOPISY.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor.

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Krestane».

Slobodní murári od istého času diabolským spôsobom neprestajne napádajú v svojich shromaždeniach a novinách baróna Barkóczyho, ktorý v ministerstve kultu a výučby je predstaveným stredných škôl; robia to pre jeho pevné kresťanské presvedčenie a bezočivo žiadajú aby bol z ministerstvom odstránený. Lež aj katolíci a zvlášte údovia Katolíckej ľudovej Jednoty postavili sa na nohy; rad-radom protestujú proti týmto nápadom, pozdravujú neohrozeného bojovníka kresťanskej výchovy Barkóczyho a k jeho obrane posielajú prípis ministrovi výučby.

Tak robili 5. novembra i v Mafašovciach a v Starej Vsi údovia Jednoty a tak by mali robiť čím skorej všetky organizácie nielen celej Magury, lež celého Slovenska.

V Starej Vsi sa i 40 čísiel Krestana rozdelilo medzi údami. Pevne ufam, že si staroveški údovia od nového roku v čím väčšom počte predplatia Krestana, ktorého by každý slovenský verný katolík mal mať v svojom dome. Presvedčený som, že sa nedajú zviest skrze tých, v ovčej koži oblečených, ktorí im namiesto katolíckeho Krestana odporúčajú bezbarevného, liberálnou vládou vydržiavaného «Krajanu». Znáam ja toho príčinu! Niektorým pánikom, zvlášte tým dovandrovaným sa niako nepáči, že sa už aj kresťanskí gazdovia začínajú stavať na nohy, teda toto kresťanské sebaopovedomie chceli by zahlušiť takou liberálnou muchotrávkou, ako je vládou platený «Krajan». «Krestan» prebudil náš ľud z dlhého spánku, on prirástnuť ľudu k srdcu, darmo sa namáha náš pán Barnavy. Kto o vlastenectve «Krestana» pochybuje, ten vystaví o sebe to smutné svedectvo, že ani najmenšieho pochopu nemá o pravom vlastenectve. Tisícročné kresťanské obyvateľstvo Uhorska sa veru nebude, ani nemôže učiť vlastenectvo od tých po celom svete rozpelešených, ktorých heslom je: «Kde je dobre, kde je lepší gšeft, kde je sprostější ľud, tam je vlasť».

Na konci mojho dopisu aj na to napominam Staroveščenov, aby vstúpili do Spolku sv. Vojtecha, aby sa nedali zahanbiť od Hallgovčanov, kde Spolok sv. Vojtecha — chvála Bohu — už 12 údov má alebo od malúčkej Hafky, kde je osem občanov v tomto spolku. Spolu vyzývam pozornosť všetkých Magurčanov aj na to, že výtečný kalendár sv. Vojtechský, ktorý nášmu

slovenskému ľudu čo najvrelejšie odporúčam, dostať už aj v Starej Vsi u kresťanského kupca Pavla Kuchty.

Katolíci do jedného tábora, lebo sila je len v sjednotení!

Zastupiteľ Krajinského Kat. Družstva.

Haligovce (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom miľom «Krestane».

Kňazi staroveškeho dekanátskeho okresu, ktorých je osem, pod predsedníctvom hanušovského dekanafarára Petra Kravca, dňa 7. novembra v Haligovciach vydržiavali svoje zasadnutie. Zvyklé Veni Sancte a tichú sv. omšu, na ktorej i všetky školské deti boli prítomné, mal richvaldský farár Franc Klein. Po svätej omši kňazi išli k oltáru a za štvrt hodiny klaňali sa prevelebnej Svätosti Oltárnej.

Lešnický pán farár Vendelin Huszka prednášku držal o tom, aké povinnosti má v terajších časoch kňaz okolo školy, že má všetko vynaložiť k zachovávaní náboženskej školy, aby sa nedostala do rúk beznáboženského štátu, lebo v štátnej škole nevinné deti ohľadom vieru a mravov vystavené môžu byť veľkým nebezpečenstvom. V jarnej kongregácii, ktorá sa v Reľove bude vydržiavať, pretriasať sa má predmet o spôsobe hmotnej výživy kňaza v terajších časoch ohľadom na magurské pomery. Sídění kňazi vyniesli nasledujúce uzavretia:

1. Ohľadom na terajši vždy dražší svet, cestou svojho hlavného arciepástiera poprosia biskupský sbor, aby určil definitívne sriadenie kongruy kňazského poplatku, čo tak terajši minister výučby a kultu prisľúbil ako aj jeho predchodec. Uzavrelo sa ďalej, poprosiť biskupský sbor, aby v tom smere porobil potrebné kroky, aby kongrua aj v Uhorsku na spôsob kongruy rakúskych kňazov čím skorej do života uvedená bola. Toto uzavretie cieľom pojednávania a prijatia pošle sa všetkým dekanátskym okresom spišského biskupstva a aby vyzvala sa naň pozornosť všetkých dekanátov krajiny, uverejniť sa aj v katolíckych novinách.

2. Baróna Barkóczyho za jeho vytrvanlivé, nezlomné, nasledovania hodné, opravdivé kresťansko katolícko presvedčenie úctive pozdravuje okres a k jeho obrane pošle prípis ministrovi výučby.

3. V ostatnú nedeľu po Svätom Duchu a v prvú nedeľu adventovú vo všetkých kostoloch staroveškeho dekanátskeho okresu kázal sa má o prisaha spojenej s pravotami, lebo s veľkým žiaľom čuť od smerodajných pravotárov, akoby mnohí Magurčania falošne prisahali pri súde, čo je hrozným hriechom proti druhému prikázaniu božiemu.

Pri obede prečítal sa odsek o hlavných kňazských povinnostiach a veľmi zaujímavý ostatný list v Južnej Afrike okolo rieky Zambézi účinkujúceho Jezuitu mis-

sionára farára Jakuba Longa, ktorý z Malého Slavkova pri Kézmarku pochádza. Po obede pre richvaldských nešťastných pohorelcov sossbieralo sa niekoľko korún.

Obyvateľ richvaldsko-haligovskej doliny.

«**ProzreteleInosť.**» Krajinská ústredná, pohrabná a pomocná spoločnosť. Táto spoločnosť organizuje sa na území celej krajiny, všade utvára skupeniny a cieľom jej je pribužným do spoločnosti vstúpivšieho člena, po jeho odomretí vyplatí od 100 do 900 korún pohrabnej pomoci. Členom spoločnosti môže byť ktokolvek, mužský a ženský od 15—50 roku. Členovské poplatky skladajú sa polročne a od každých 100 korún platí treba 2—3 koruny. Stredisko spoločnosti nachodí sa pod adreťou: Budapešť VIII., Baross-u. 10., zkadial bližšie vysvetlenie dostať môže každý. čo sa ta o to len na dopisničke obráti.

Spisy redakciou odporúčané.

Najnovší 9. sošit spisov Jednoty Katolíckeho Eudu zvlášte poučného a zaujímavého obsahu opustil tlač a rozposiela sa zdarma všetkým členom, ktorí svoje poplatky usporiadali.

Odkazy redakcie.

H. J. F. Ďakujeme za zprávy. Uverejníme v najbližšom čísle.

B. H. N. Teraz, keď im prihára, umývajú sa pravda. Už je pozde milý drozde!

S. F. V. Kalendár Katolíckej Eudovej Jednoty zdarma dostane každý člen.

F. K. K. Čo vystalo, príde v nasledujúcom čísle.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 21. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	23:20—24:10
» stonobelohradská, nová	«	22:85—23:50
» peštianska, nová	«	23:20—23:75
« banátska, nová	«	23:20—23:90
Jačmeň nový, prvotriedny	«	18:80—19:20
Raž prvotriedna	«	19:85—20:00
« druhotriedna	«	19:40—19:75

Ovos prvotriedny	kor.	19:40—19:80
« druhotriedny	«	19:00—19:20
Kukurica	«	19:45—19:60
Rasca (kmín)	«	70:00—70:00
Konopné sáme	«	29:30—31:00
Datelinové sáme, červená datelina	kor.	—:—:—
« lucerna	«	—:—:—
Mak	«	100:00—120:00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:00	17:60	17:20	16:80	16:40	16:00	15:50
č.	7	7½	8				
K.	15:00	14:40	9:80				

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	13:00—13:20
« hrubé	«	13:10—13:30
Fazula veľká biela	«	29:00—30:00
Fazula strakavá	«	27:00—28:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	—:—:—
« ružové	«	—:—:—
« žlté	«	—:—:—
Hrach lúpaný	«	56:00—57:00
Hrach nelúpaný, čistý	«	30:00—32:00
Šošovica čistá	«	48:00—70:00
Proso	«	18:00—20:20

Za 100 kilogrammov.

Oznamenie.

Ružomerská kr. sedria ako obchodný súd svojim 3146—911. výrokom zaznačila likvidáciu trojsliačan-ského gazdovsko-potravného a úverného spolku.

Likvidátori sú dolupodpísaní.

Na základe 249. §-u obchodného zákona týmto vyzývame veriteľov likvidujúceho spolku, že by svoje požiadavky behom šiestich mesiacov po uverejnení tohoto vyzvania bezpodmienečne oznámili a uplatnili, lebo sa ináč nebudú brať do povahy pri rozdelení majetku likvidujúceho spolku.

Középszlécs, 20. októbra 1911.

Ondrej Hlinka, Ondrej Frics Rumann, Ondrej Dutka,
Ondrej Szleznák, Josef Frics Hudla,
likvidátori.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis-birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno tarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovani na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

Z DARMA

na ukážku zasielam vzorky každému, kto o ne píše a síce **barchetu, flanelu, kanafasu, sefiru** plátna všetkých šatových látok (štof) zimných i letných atď. všetko stále barevne najnovšej módy a z dobrého materiálu, zasiela s poštovou dobierkou a nezodpovedný tovar prijme zpiatky česká kresťanská firma

JOSEF DAX

vlastná výroba rukodilného tovaru v Bystrím n/Metují (Čechy)
Partie pekných a veľkých zbytkov 40 m. za 20 K, špatnejší za 18 K. Objednávky od 20 K franco. Vzorky od zbytkov nezasielam.

Pred vianocami

má každý, čo zaujme sa za vianočné dary, poštovou dopisničkou žiadať si môj bohatý ilustrovaný, veľký výber vianočných darov obsahujúci hlavný cenník, ktorý na žiadosť každému posielam za zdarma a franco Cis. a král. dvorný zásielca

HANNS KONRAD
Brüx Číslo 2853. (Č.)

Pri objednávkach kna naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na naš časopis.

Na čase je

k bližiacim sa vianočným sviatkom postovú dopisničkou dať si doniesť môj bohatý ilustrovaný hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami, ktoré obsahujú potrebné články a dary každého druhu, na žiadosť ochotne posielam zdarma a franco cis. a král. dvorný zásielca

Hanns Konrad
Brüx číslo 2855. (Čechy).

TRVACNOSŤ ŽIVOTA

dľa nariadenia všemohúceho pána Boha obmedzená je pre každého človeka, jeden zakončí zakončí prvej, druhý pozdejšie beh života svojho. Neistota života je dostatočná príčina k tomu, aby človek pozor dával na svoje zdravie a myslel na to, že pre mnohých ľudí v najkrajšom kvele života vychodia na vnuč, bo boji nedbanliví a nestarali sa o svoje zdravie. Skoro každý druhý človek kašle; kolkých vidíme s vychudnutou, zapadnutou bledou tvárou, so zohnutým chrbátom a s trasucimi sa nohami: Nepočitní nosia v posiach svojich najväčšieho nepriateľa pokolenia ľudského, život



zúžierajúcu **tuberkulózu**. — Táto hrozná nemoc blíži sa ku človeku pomaly a pokradomky, posovia jej sú: **pokašľovanie, prechladnutia, influenza, boľenie v prsiach, nespôsobnosť ku spaniu** atď. Človek ani sa nenazdava, že nad týmito zdanlivo nepatrnými chorobami sčítu tuberkulosis, ktorá matky pozba vuje o deti a ženy o mužov. — Radíme preto každému, aby v podobných pádoch bezodkladne obstaral si **Örkénylipoého mádu-syrup**, ktorý istým pôbebením jeho prekáž zmláhante sa teťo sehoroby a ulavuje bolestí. Jednu flašku na prubu K 3.—, veľú flašku K 5.— a 3 veľké flašky posielam s poštovou dobierkou franco za K 15.—, dorá batel 8

Hugó Örkény lekárnik, Budapest, Thököly-ut 28. Shter 183.

Od desať-ročia
upotrebuje sa s mimoriadnym úspechom nie z vnútra, lež **zvonku proti lámke a pakostnici KRIEGNER-a** Prvybuje všetky iné lieky proti klaníu, lupaniu, boľeniu drieka a kosti atď. Cena malej flašky 1 K, veľkej flašky 2 kor. K dostaniu v každej lekárni. — Poštou každodenne rozposielam Kriegner lekárne Budapest, Kalvin-ter

A vonatok indúlása Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1911. november hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

Délre				Délután				Délre				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve
152	5 15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	164	12 05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	151	5 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	165	12 50	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
122	5 25	"	Érsekújvár	714	12 10	"	Szeged	723	5 25	"	Cegléd	187	1 20	"	Nagyvaros
154	5 35	"	Vác	1404	12 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	725	5 35	"	Cegléd	703	1 25	gy. v.	Bukarest, Bázias
718	5 40	"	Szeged, Szolnok	193	12 25	sz. v.	Nagyvaros	4101	5 50	"	Esztergom	103	1 40	"	Páris, Wien
4102	6 00	"	Esztergom	4106	12 30	"	Esztergom	133	5 55	"	Nagyvaros	503	1 50	"	Stóvis, Kolozsvár, (Sz.-Németi
156	6 20	"	Rákospalota-Ujpest	166	1 00	"	Rákospalota-Ujpest	725a	6 00	"	Cegléd	167	1 55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
6502	6 35	"	Lajosmizse, Kecskem.	168	1 30	"	Dunakeszi-Alag	153	6 05	"	Rákospalota-Ujpest	4107	2 05	"	Lajosmizse
102	6 50	k. ost. ex. v.	Wien, Páris, Ostende	4114 ¹⁾	1 50	"	Piliscsaba	6507	6 10	"	Rákospalota-Ujpest	169	2 40	"	Dunakeszi-Alag
506	7 00	gy. v.	Nagyvárad, Brassó, Körösmező	106	2 00	gy. v.	Wien, Páris	721	6 20	"	Szolnok, Cegléd	171	3 00	"	Rákospalota-Ujpest
1402	7 05	"	Zsolna, Berlin	504	2 05	"	Szatmár-N., Kolozsv., Brassó	901 ¹⁾	6 25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrád	6503	3 40	"	Kecskem., Lajosmizse
104	7 55	"	Nagyszombat, Wien	126	2 10	sz. v.	Párkány-Nána	701 ²⁾	6 30	"	Konstantinápoly, Bukarest	713	4 05	"	Temesvár-J., Szeged
158	8 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	170	2 15	"	Rákospalota-Ujpest	135	6 35	sz. v.	Nagyvaros	189	4 10	"	Nagyvaros
708	8 15	gy. v.	Orsova, Bázias	4108	2 20	"	Esztergom	1407	6 40	"	Berlin, Zsolna	4109	5 05	"	Esztergom
712	8 30	sz. v.	Temesvár, Karánseb.	108	2 30	gy. v.	Wien	709	7 15	"	Bukarest, Bázias	175	5 15	"	Rákospalota-Ujpest
134	8 45	"	Nagyvaros	120	2 35	sz. v.	Galánta	125	7 20	"	Párkány-Nána	215	5 30	tszsz	Érsekújvár
4104	9 05	"	Esztergom	704	2 40	gy. v.	Bukarest, Bázias	727	7 25	"	Cegléd	115	5 55	sz. v.	Wien, Berlin
114	9 20	"	Wien, Berlin	722	2 45	sz. v.	Cegléd	501	7 30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget	1403	6 20	gy. v.	Berlin, Zsolna
160	9 40	"	Rákospalota-Ujpest	6506	2 50	"	Lajosmizse, Kecskemét	155	7 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	177	6 30	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
162	11 05	"	Rákospalota-Ujpest	140	3 55	"	Szob	113	7 40	"	Páris, Wien	707	6 35	gy. v.	Orsova, Bázias
6504	11 15	"	Lajosmizse, Kecskemét	174	4 10	"	Rákospalota-Ujpest	4103	7 45	"	Esztergom	105	6 40	"	Wien
116	12 00	"	Wien	716	4 30	"	Szeged	6501	7 50	"	Kecskem., Lajosmizse	107	7 10	"	Wien
				110	5 15	gy. v.	Wien	157	7 55	"	Vác	711	7 40	sz. v.	Bázias, Temesvár
				142	5 20	sz. v.	Nagyvaros	127	8 00	"	Párkány-Nána	179	8 00	"	Rákospalota-Ujpest
				724 ²⁾	5 40	"	Cegléd	719	8 35	"	K.-K. Főlegyháza	4113 ³⁾	8 10	"	Piliscsaba
				176	5 50	"	Rákospalota-Ujpest	129	8 45	"	Nagyvaros	148	8 20	"	Nagyvaros
				128	6 00	"	Párkány-Nána	159	9 10	"	Dunakeszi-Alag	181	8 50	"	Párkány-Nána
				724a	6 10	"	Cegléd	705	9 20	gy. v.	Szeged	109	9 05	gy. v.	Wien
				144	6 15	"	Nagyvaros	1401	9 40	"	Berlin, Zsolna, Pozsony	4111	9 25	sz. v.	Esztergom
				724	6 35	"	Cegléd, Ócsa	4105	9 55	sz. v.	Esztergom	6505	9 30	"	Kecskem., Lajosmizse
				4110	6 40	"	Esztergom	161	10 25	"	Rákospalota-Ujpest	181	9 35	"	Dunakeszi-Alag
				726	6 45	"	Cegléd, Szolnok	715	10 40	"	Szeged	1405	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna
				1406	6 50	gy. v.	Pozsony, Zsolna, Berlin	119	11 15	"	Galánta	505	9 55	"	(Brassó, Nagyszében, Kolozsvár, Stanislaw
				130	6 55	sz. v.	Párkány-Nána	163	11 50	"	Rákospalota-Ujpest	145	10 25	sz. v.	Vác
				178	7 20	"	Rákospalota-Ujpest					6513	10 30	"	Ócsa
				728	7 35	"	Cegléd					117	10 35	"	Wien
				6508	7 40	"	Lajosmizse					717	11 00	"	Temesvár
				710	8 05	"	Bukarest, Bázias					101	11 05	k. ost. ex. v.	(London, Ostende,
				182	8 10	"	Vác					185	11 25	sz. v.	Dunakeszi-Alag
				188	8 20	"	Dunakeszi-Alag								
				4112	8 30	"	Esztergom								
				1408	8 40	"	Zsolna, Berlin								
				118	9 30	"	Wien, Páris								
				502	9 35	gy. v.	Bukarest, Stanislaw								
				184	10 00	sz. v.	Dunakeszi-Alag								
				706	10 15	gy. v.	Szeged, Bázias, Bukarest								
				720	10 30	sz. v.	Kiskunfélegyháza								
				902 ³⁾	11 20	k. o.	Belgrád, Konstantinápoly								
				146	11 25	sz. v.	Nagyvaros								
				702 ⁴⁾	11 30	exp. v.	Bukarest, Konstantinápoly								

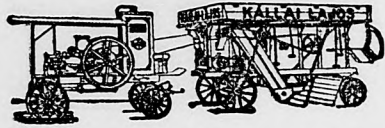
1) Csak vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 12-ig közlekedik.
2) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
3) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.
4) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

A vonatok indúlása Buda-Császárfürdőről.

vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	irány
4002	6 00	sz. v.	Esztergom	délre
4004	8 54	"	Esztergom	"
4006	12 15	"	Esztergom	délután
4014 ¹⁾	12 57	"	Piliscsaba	"
4008	2 11	"	Esztergom	"
4010	6 30	"	Esztergom	"
4012	8 22	"	Esztergom	"

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	irány
4001	5 53	sz. v.	Esztergom	délre
4003	7 48	"	Esztergom	"
4005	10 04	"	Esztergom	"
4007	2 10	sz. v.	Esztergom	délre
4009	5 20	"	Esztergom	"
4013 ²⁾	8 21	"	Piliscsaba	"
4011	9 31	"	Esztergom	"



Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lifruje najchýrnejšie motor-miatiace stroje. Po celej krajine pochvalne známych najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Prvá dielňa na liptovský karpátsky ovčí syr

FILIP PEWNY

LIPTOVSKÝ SV. MIKULÁS.

Zasiela stále najlepši a pomerne najlacnejši syr

Najľahčejší za K 1.40 } po kilogramoch
I. delnický za " 1.- } s povolením 10%
II. delnický za " .90 }

Podrobný cenník a reklamtabula zdarma a franko.

Aký domáci liek

mám potrebovať?

Kto raz pokúsi

S. Erényi-ho

Rádium slanovinový lieh

ten z presvedčenia len ten bude potrebovať, bo mnohosť anné pôsobenie jeho je nad všetko očakávanie. Nie en že očerstvuje, posilňuje, lež aj mimoriadne **desinfikuje**. Obsírnej vy-svetluje úprava upotrebenia. :: Flaška **44 halierov** všade. Kde neni k dostaniu, tam treba objednať poštou, 10 flášiek za 4 kor. 40 hal. postela franko:

S. Erényi Rádium slanovinov. liehupodnik NYIREGYHÁZA.

Hlavné zastupiteľstvo Uhorska Vadas és Görög V., Korall-utca 11. sz. Jozef Rottmann Murányi-utca 36.

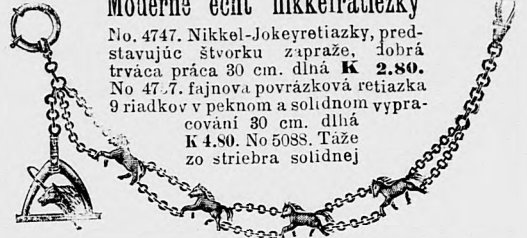
Lacné česke perie!



5 kilo nové tmavé driapané 9,60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30,

36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného či novatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dia vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie lovoluje sa pri náhrade porta Benedikt Sachsel, Lobes 135. pri Pilsen (Čechy).

Moderné echt nikkelratiezky



No. 4747. Nikkel-Jokejretiazky, predstavujú štvorku zapraže, dobrá trváca práca 30 cm. dlhá K 2.80. No 47.7. fajnova povrázková retiazka 9 riadkov v peknom a solidnom vypracovaní 30 cm. dlhá K 4.80. No 5088. Táže zo striebra solidnej



práce K 25.— Žiadne riziko! Zámeňa povolena alebo navrat peňazi. Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní peňazi cis. a král. dvorný zásielca HANNS KONRAD, dom vývozný Brüx číslo 2830. — Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadost každému posielá sa zdarma a franko. No 4757.

Kto nevie

aký dar kúpiť ma svojim známym a príbuzným ku sňatku, k meniuám a na Vianoce, nech prebliadne mój hlavný cenník s vyše 4000 vyobrazeniami, v ktorom každý na de zovpovedne si predmety a ktorý každému posielá na žiadost zdarma a franko

cis a král. dvorný zásielca
HANNS KONRAD
Brüx, číslo 2854 (Čechy).

Najlepší český pramen k objednaníu.

Lacné perie na ostel!



1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.: prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.: 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.: 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K: biele fajnové 10 K: naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednani 5 kg. franko.

Hotové postele z hustej tkainy červeného, modrého, bieleho alebo žltého narkingu, 1 perina, 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhá, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaneho grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo navrat dovolené. Za nezopovedné navrat peňazi obsírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Velmi zriedkavá príležitosť!

Fabrika, ktorú zničila elementárna katastrofa, povolila ma direktne odpredať svoj zachránený tovar, a síce mnoho tisíc krásnych fažkých

flanellových prikrývadiel,

najnovších vzorov a v módnych farbách, ktoré majú len ledva znateľné vodové šplahy. Tie o pokrývadá upotrebit možno v každej lepšej domácnosti ku pokrývaniu postiel 1 osôb, — sú veľmi jemné, teplé a mocné, asi 190 cm. dlhé, 135 cm. široké. Zasielam na dobierku 3 skvostné, veľmi jemne flanelové prikrývadá za K 9.—. 4 kusy hospodárskych pokrovcov za K 10.—. Zvlášte ale veľkú zásobu všetiakých rest-vgrádlu, zaphiru, kanafasu atd. 30—35 m. K 13.—. Každý čitateľ tohoto oznamu nech objedná v dôvere Môžem vás uistiť, že každý bude spokojný so zásielkou.

OTTO BEKERA

c. k. finančný hlav. dozorca, na odpočinku
Fabrický sklad prikrývadiel číslo 4-5. Náchod (Čechy.)

Oznamy prijímá administracia

„Krestan“

Budapest,
Szentkirályi-u. 28.

Všimnite si

pri kúpe všeliakých v domácnosti potrebných predmetov a darov každého druhu hlavný mój cenník so 4000 vyobrazeniami, ktorý na žiadost každému posielá zdarma a franko každodenne, cis. a král. dom. vývozný
HANNS KONRAD
Brüx, čís. 2850. (Čechy.)

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posielá 3 veľké alebo 6 stredných flášiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.